

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжкультурні аспекти перекладу

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
(перший (бакалаврський); другий (магістерський); третій (освітньо-науковий))

Освітня програма «Англійська мова і література»
Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 09 вересня 2022 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Міжкультурні аспекти перекладу
Викладач (-і)	Павлюк Ірина Богданівна
Контактний телефон викладача	050-644-22-27
Е-mail викладача	iryna.pavlyuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Середа 13.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є ознайомити студентів з теорією та практикою перекладу як напрямку прикладної лінгвістики та вияву міжкультурної комунікації; сформувати у студентів професійну перекладацьку компетенцію, підготувати їх до міжкультурної комунікації і професійної діяльності в сучасних умовах.</p> <p>Зміст спецкурсу включає ознайомлення з основними фактами про прийняті в національних спільнотах мовні стереотипи і норми поведінки, спілкування, певні «культурні сценарії» різних дій, усталені моделі сприйняття та оцінювання предметів і явищ, соціально унормовані звички, традиції, ритуали, дозволи, заборони тощо. Вивчення цього курсу поглиблює філологічну підготовку майбутніх фахівців, сприяє застосуванню фонових знань при перекладі реалій, власні назви; якісному перекладу текстів міжкультурного спрямування в межах програми дисципліни, застосовуючи теоретичні знання з теорії перекладу як міжкультурної комунікації; самостійному користуванню науковою, довідковою, навчально-методичною літературою; розумінню студентами варіантів та діалектів англійської мови.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є ознайомити студентів з теорією та практикою перекладу як напрямку прикладної лінгвістики та прояву міжкультурної комунікації; формування у студентів професійної перекладацької компетенції, підготування їх до міжкультурної комунікації і професійної діяльності в сучасних умовах.;</p> <p>Цілі спецкурсу є сформувати у студентів навички та уміння письмового та усного перекладу з англійської мови на українську та з української на англійську; ознайомити з основними положеннями теорії міжкультурного перекладу; ознайомити із сучасними підходами до теорії перекладу з точки зору міжкультурної комунікації; сформувати обізнаність студентів із роллю перекладу в процесі комунікації між англійською і українською мовами, а також між англійською і українською культурами; розглянути міжкультурні паралелі та конкретні приклади перекладу автентичних текстів із різних галузей знань; сформувати у студентів перекладацьку компетентність.</p>	
4. Програмні компетентності	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність здійснювати пошук, опрацьовувати та аналізувати інформацію з різних джерел; - здатність спілкуватися іноземною мовою у різних соціальних ситуаціях; - здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями, засвоювати комплекс знань, умінь і ставлень, необхідний для особистісної реалізації, розвитку, соціальної інтеграції та працевлаштування; - користуватись науковою, довідковою, навчально-методичною літературою; 	

- здатність працювати в команді та виявляти автономність і відповідальність у комунікативних ситуаціях;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу інформації.
- здатність самостійно набувати та удосконалювати необхідні знання та вміння:
- усвідомлення принципів академічної доброчесності.

Фахові компетентності:

- розуміння основних цілей і завдань освітнього процесу та специфіки діяльності вчителя іноземних мов у закладах загальної середньої освіти;
- здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії перекладознавства та практичних навичок перекладу при викладанні англійської мови у закладах загальної середньої освіти;
- здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати англійську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (зокрема, в офіційному):
- здатність користуватися граматичними та лексичними ресурсами англійської та української мов у процесі перекладу;
- здатність визначати найсуттєвіші лексико-граматичні та стилістичні закономірності у процесі перекладу англомовних й україномовних науково-технічних текстів;
- здатність самостійно аналізувати функціонально-синтаксичний рівень речення (переклад різних видів присудків, підметів, синтаксичних конструкцій тощо) та застосовувати необхідні перекладацькі граматичні та лексичні трансформації;
- здатність вільно застосовувати спеціалізовану науково-технічну термінологію в професійній діяльності;
- здатність творчо використовувати теоретичні положення дисципліни у процесі виконання різних видів перекладу;
- усвідомлення засад і технологій створення науково-технічних текстів державною та англійською мовами;
- здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань;
- здатність до організації ділової комунікації.

5. Програмні результати навчання

- Вільно спілкуватися з професійних питань з фахівцями і нефахівцями державною та англійською мовами усно й письмово, використовуючи їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
- Ефективно працювати з інформацією із різних джерел, аналізувати, систематизувати, класифікувати, впорядковувати, інтерпретувати її.
- Організувати процес свого самонавчання й самоосвіти із значним ступенем автономності.
- Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.
- Знати й розуміти системи й норми літературних англійської та української мов, застосовувати ці знання у практичній діяльності.

- Знати й розуміти основні поняття, теорії, концепції, проблеми перекладознавства, традиційні та новітні методи їх вирішення, застосовувати їх у професійній діяльності.
- Дотримуватися правил академічної доброчесності.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
	035 Філологія	3	В

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.			
	лекції	заняття	сам. роб.	
Тема 1. Переклад та міжкультурна комунікація: подібності та відмінності. Компетентність перекладача.	2	2	5	
Тема 2. Мовні реалії: поняття мовних реалій; історичні передумови виникнення реалій; особливості їх перекладу.	2	2	5	
Тема 3. Природа перекладу: теорія еквівалентності.	2	2	5	
Тема 4. Фальшиві друзі перекладача. Міжмовна омонімія та паронімія.	2	2	10	
Тема 5. Ідіоми та сталі вирази: роль ідіом та сталих виразів у міжкультурній комунікації; п'ять аспектів ідіоматичних значень; розпізнання, розуміння та методи перекладу ідіом; трактування ідіом та реалій.	2	4	10	
Тема 6. Контекстуально обумовлене значення: підступність контексту в процесі перекладу; контекстуально обумовлені слова і проблеми їх перекладу; контекстуально не обумовлені слова і проблеми їх перекладу	2	6	5	
Тема 7. Способи перекладу без еквівалентних граматичних одиниць. Переклад пасивних конструкцій та артиклів.			10	
Тема 8. Поняття гендеру в перекладі.			10	
	ЗАГ.:	12	18	60

7. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Після завершення курсу студент отримує залік на основі оцінок за практичні заняття та підсумковий контроль. Максимальна кількість балів, які студент може отримати (за умов відвідування усіх практичних занять та написання контрольного перекладу) складає 60 балів. Програмою курсу передбачено підсумкове тестування, за яке студенти можуть отримати максимальну оцінку 40 балів. Максимальна кількість балів за залік – 100 балів (А).
Вимоги до письмових	Написання підсумкового контрольного перекладу здійснюється на 9 практичному занятті та передбачає максимальну оцінку 15 балів. При

робіт	оцінюванні враховуються: володіння засобами та методиками письмового перекладу комп'ютерних текстів (5 б.), володіння засобами перекладу лексико-граматичних структур та комп'ютерної термінології (5 б.), дотримання жанрово-стилістичних особливостей при перекладі (5 б).
Семінарські заняття	Оцінюється відвідуваність усіх 9 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 45 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 9.
Умови допуску до підсумкового контролю	Допуск до підсумкового контролю передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 60 балів, мінімум 25 балів), що враховує навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин та за написання підсумкової контрольної роботи (перекладу).
Підсумковий контроль	Підсумкове тестування (d-learn) передбачає максимальну оцінку 40 балів. Максимальна кількість балів за залік – 100 балів (А). Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №1, користується правом перекладання заліку за відомістю №2 на консультаціях викладача (перекладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).

8. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Програмою курсу передбачена 1 письмова підсумкова контрольна робота (переклад) із максимальною оцінкою 15 балів.

Академічна доброчесність:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування.

Відвідування занять

Студент зобов'язаний відвідувати практичні заняття, а також виконувати самостійну роботу, необхідну для підготовки до практичних занять і контрольних робіт. Пропуски практичних занять без поважних причин знижують рейтинг студента, оскільки зменшують кількість балів, які виводяться шляхом додавання оцінок, отриманих студентом на практичних заняттях. Студент, який пропустив практичне заняття з поважної причини, має право на відпрацювання цього практичного заняття під час консультації.

9. Рекомендована література

Основна

1. Бордюк Л. Переклад як міжкультурна комунікація: англійська ↔ українська мови. Львів : Вид-во Львівська політехніка, 2015. 128с. (*Бібліотека ПНУ*) *Електронний ресурс*:
2. Корунець І. В. Теорія та практика перекладу. Вінниця : Нова кн., 2003. 448 с. (*Бібліотека ПНУ*: Шифр: 81.2Англ-923 Авторський знак: К68 Кількість примірників: 33 В наявності: 33)
3. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту. — Вінниця : Нова кн., 2004. 261 с.
4. Тер-Минасова, С.Г. Язык и межкультурная коммуникация: (Учеб. пособие). М.: Слово, 2000. – 624 с.
5. Зайцева, В.А. Актуальные вопросы кросскультурного общения / Basics of Cross-Cultural Communication / В.А. Зайцева. – Минск: БГУ, 2012. — 48 с.
6. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад. – Львів : Видавництво при Львівському університеті, 1989. 216 с.

7. Комиссаров В. Н. Общая теория перевода. М.: ЧеРо; Юрайт, 2000. 136 с. (*Бібліотека ПНУ*: Шифр: 81.2 Англ-932 Авторський знак: К69)
8. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу : Навчальний посібник. Київ : Юніверс, 2002. 280 с.

Додаткова

9. Кузенко Г. М. Теорія та практика перекладу (The World of Independing and Translating). Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. – 232 с.
10. Сидорук Г.І. Основи перекладознавства: Методична розробка (англійською мовою). К.: КОНДОР, 2009. 284 с. (*Бібліотека ПНУ*) Електронний ресурс:
11. Сухенко К.М. Лексичні проблеми перекладу. К.: вид-во Київ. ун-ту, 2000. 124с. (*Бібліотека ПНУ*: Шифр: 81.2Укр-922 Авторський знак: С91 Кількість примірників: 2 В наявності: 2)
- .....

Викладач **Павлюк І. Б. ., доцент кафедри англійської філології**